

Saúde laboral

Boletín

Nº 00 | MARZO 2012

| CIG | GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL

www.cigsaudelaboral.org

SUMARIO

ENTREVISTAS

A INFRADECLARACIÓN DE ACCIDENTES NO SECTOR DA AUTOMOCIÓN

Entrevista a **Henrique Pérez**, responsable do Sector de automoción da CIG-Metal
Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN TÉCNICA

RISCO QUÍMICO: FERRAMENTAS DE INFORMACIÓN

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

SABÍAS QUE...?

OS PROCEDIMENTOS DE DETERMINACIÓN DE CONTINXENCIAS

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

A CO

A COORDINACIÓN DE ACTIVIDADES EMPRESARIAIS

COLABORACIÓN OS VALORES LÍMITES DE EXPOSICIÓN A AXENTES QUÍMICOS

Miguel Martínez Losada
Xefe do Centro ISSGA – A Coruña

BUSCANDO RUMBO: A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS NO SECTOR PESQUEIRO GALEGO

José Antonio Rodríguez Arribe
Xefe do Centro ISSGA – Pontevedra

Un novo instrumento de información na defensa da saúde laboral

Antolín Alcántara Álvarez

Secretario Confederal de Negociación Colectiva e Saúde Laboral
Confederación Intersindical Galega (C.I.G.)

Prezados compañeiros e compañeiras, nos tempos que corren de ataque, menosprezo e conculcación dos dereitos laborais máis elementais da clase traballadora, o dereito á evitación dos riscos no traballo e á saúde laboral vese cada vez máis comprometido; neste senso, entre outras, necesítase de información que como esta que aquí vos presentamos, espere para superar esta situación.

Agora tedes nas mans constitúe a primeira “**Guía de Saúde Laboral**”, que no campo da prevención aspira a establecer una canle de comunicación cos traballadores e traballadoras nesta materia. É un instrumento de reflexión para a información, a análise e a opinión cualificada de especialistas das distintas disciplinas, nunha perspectiva de defensa inquebrantable do noso dereito á seguridade e á saúde laboral no desenvolvemento da nosa actividade produtiva.

Hoxe máis que nunca cómpre informarse e formarse para defender a nosa saúde, participando e mobilizándose activamente na defensa dos nosos dereitos. Implicáte e actúa. Esixe e exerce os teus dereitos.

Saúdos e saúde

www.cigsaudelaboral.org

Plataforma web para a información e consulta
en materia de Prevención de Riscos e Saúde Laboral

A coordinación de actividades empresariais

A concorrência de actividades produtivas de distintas empresas no centro de traballo dunha delas, non é unha cuestión novedosa nin dende o punto de vista económico, nin do normativo ou da prevención de riscos laborais.

A partir da década dos oitenta, os avances tecnolóxicos favoreceron a introdución de novos modelos organizativos da produción nas empresas, mudando en moitos casos as características da organización tradicional do traballo.

Do control completo do ciclo de produción de bens e servizos (integración vertical) pasouse á segmentación do ciclo produtivo (integración horizontal) e á autonomía de cada empresa nas súas relacións coas demais, dando paso á dependencia e coordinación das actividades empresariais. O modelo de organización empresarial tradicional dá paso a técnicas de xestión de descentralización produtiva, a un xeito de produción de bens e prestación de servizos no que a división do traballo se externaliza.

Dende o punto de vista normativo, xa a ordenanza xeral de Seguridade e Hixiene no traballo (9 de Marzo do 1971) establecía que “a empresa principal responderá solidariamente cos contratistas e subcontratistas do cumprimento das obrigas que impón esta ordenanza respecto dos traballadores que aqueles ocupen nos centros de traballo da empresa principal.”

Esta norma, obviamente forma parte da cultura reactiva en materia de seguridade e saúde laboral, orientándose claramente a medidas sancionadoras ou represivas, centrando o seu interese no problema da responsabilidade dos empresarios principais.

A **LPRL 31/95**, proactiva e participativa, establece no **artigo 24** obrigas xenéricas de coordinación, mais a súa reforma, **Lei 54/03**, establece a obriga do seu desenvolvemento regulamentario, do que emana a aprobación do **RD 171/04** de coordinación de actividades empresariais, marco normativo que podemos considerar como “ferramenta de traballo técnico, de participación e consulta dos traballadores” para a prevención, a seguridade e a saúde laboral non só nun novo modelo de organización do traballo, senón tamén nunha realidade que fai crible o dito: “As pemes non son as que máis sinistralidade xeran, isto só é certo cando traballan para as empresas grandes.”

A coincidencia de traballadores/as de distintas empresas nun mesmo centro de traballo é unha circunstancia que favorece a concorrencia de accidentes de traballo, que, segundo as estatísticas, son en moitas ocasións graves e mesmo mortais.

As obrigas establecidas na lexislación constitúen para todas as empresas e traballadores/as autónomos/as concorrentes, non só un deber, senón reciprocamente un dereito e un marco referencial para garantir a seguridade e a saúde de todos os/as traballadores/as concorrentes no centro de traballo.

Os delegados/as de prevención e no seu defecto os representantes legais dos traballadores deben ser informados dos casos de concorrencia empresarial, podendo participar nos procesos preventivos asociados a estas situacións na medida en que repercuta na seguridade e saúde dos traballadores/as por eles representados.

OBRIGAS DE TODAS AS EMPRESAS E TRABALLADORES AUTÓNOMOS QUE CONCURREN NUN CENTRO DE TRABALLO: O Deber de cooperación.

Intercambio de información:

As empresas teñen a obriga de informarse reciprocamente sobre os riscos específicos que se xeneren no centro de traballo, así como das situacións de emerxencia que poidan afectar ás outras empresas concorrentes nese centro. Esta información realizarase de xeito previo ao inicio das obras ou actividades e farase por escrito no caso que se xeneren riscos graves ou moi graves, debendo ser revisada e actualizada no caso de que se produza un cambio relevante nas actividades concorrentes ou nunha situación de emerxencia.

En todos os casos as empresas concorrentes deberán informarse entre si dos accidentes de traballo que se produzan como consecuencia da concorrencia, e cumprir as instrucións emanadas da empresa titular -xeralmente empresa principal- do centro de traballo no exercicio das súas responsabilidades.

Avaliación de riscos e planificación:

Os riscos identificados derivados do proceso de concorrencia deberán incluírse na avaliación de riscos, así como na planificación preventiva das medidas correctoras en cada unha das empresas concorrentes, que deberán incorporar as súas avaliacións de riscos ás propias do centro de traballo recibidas da empresa titular, así como informar aos seus traballadores/as dos riscos derivados da concorrencia.

MEDIDAS PARA REALIZAR A COORDINACIÓN ENTRE AS EMPRESAS CONCURRENTES

O actual marco normativo ofrece distintas posibilidades ou medios para cumprir co deber de cooperación preventiva das empresas concorrentes que en principio deberá impulsar a empresa titular do centro.

Para a determinación das medidas de coordinación deberá terse en conta previamente, tanto o grao de perigosidade dos riscos identificados como o número e características dos traballadores/as afectados e a duración da concorrencia.

Dentro das posibles medidas e actuacións a levar a cabo para facer efectiva a coordinación poderíamose enumerar as seguintes:

- Establecemento de sistemas de información e comunicación, que inclúan a celebración de reunións (diarias) de posta en común da información, así como a celebración de xuntanzas periódicas conxuntas dos Comités de Seguridade e Saúde ou no seu defecto das empresas e os seus delegados/as de prevención.
- Determinación, deseño e establecemento conxunto de medidas específicas de prevención e de impartición das instrucións correspondentes.
- Personación no centro de traballo dos recursos preventivos das empresas concorrentes.
- Todas aquelas outras contempladas nos correspondentes convenios colectivos.

OBRIGAS DA EMPRESA PRINCIPAL: O deber de vixilancia

Ademais das obrigas de cooperación e as propias da empresa titular do centro antes citadas, esta deberá:

- Vixiar o cumprimento da normativa de prevención das empresas contratantes e subcontratadas, incluídos traballadores autónomos que realicen obras e servizos que correspondan á propia actividade da empresa principal.
- Esixir antes do inicio da actividade que todas as empresas contratistas e subcontratistas incluídos os autónomos, lle acrediten a realización da avaliación de riscos, a planificación de medidas correctoras e o cumprimento das obrigas de información e formación.
- Comprobar e verificar que todas as empresas contratistas e subcontratistas estableceron medidas de coordinación entre elas.

O RECURSO PREVENTIVO

No suposto de concorrencia de actividades é obrigatorio a presenza dun recurso preventivo.

O recurso preventivo é unha nova figura que introduce na actividade preventiva a lei 54/2003, coa intención de permitir a súa eficaz integración nos procesos produtivos.

Cando os recursos preventivos dunha empresa deban estar presentes no centro de traballo, poderán ser igualmente encargados da coordinación das actividades preventivas cando se lles asigne o cumprimento do previsto no artigo 32 bis da LPRL 31/95.

A empresa poderá establecer como recursos preventivos aos traballadores/as designados da empresa, así como aos membros do servizo de prevención propio ou alleo concertado pola mesma.

En todos os casos os recursos preventivos deberán ter capacidade dabondo, dispoñer dos medios necesarios para o desenvolvemento do seu cometido, ser suficientes en número para vixiar o cumprimento e implementación das medidas e instrucións preventivas, e permanecer no centro de traballo durante o tempo no que se manteña a situación que determine a súa presenza.

A PARTICIPACIÓN ACTIVA DOS TRABALLADORES/AS ESPECIALISTAS NO PROCESO DE COORDINACIÓN

O empresario pode tamén asignar de forma expresa ao proceso de coordinación de actividades, a un ou varios traballadores/as da empresa que, sen formar parte do servizo de prevención propio nen ser traballadores/as designados, reúnan os coñecementos, a cualificación e a experiencia necesaria nas actividades ou procesos, e contén coa formación preventiva correspondente, como mínimo, as funcións do nivel básico.

En todos os casos estes traballadores/as especialistas deberán manter a necesaria colaboración cos recursos preventivos da empresa.

FUNCIÓNS DAS PERSOAS ENCARGADAS DA COORDINACIÓN DAS ACTIVIDADES PREVENTIVAS

A persoa ou persoas encargadas da coordinación das actividades preventivas deberán contar, como mínimo con formación preventiva de técnico de nivel intermedio, debendo desempeñar entre outras as seguintes funcións e responsabilidades:

Favorecer o cumprimento dos obxectivos previstos no artigo 3 do **RD 171/2004**, servindo de cauce para o intercambio das informacións que, en virtude do establecido neste RD deban intercambiarse as empresas concorrentes no centro de traballo.

Propoñer ás empresas concorrentes a adoción de medidas para a prevención dos riscos existentes no centro de traballo que poidan afectar aos traballadores/as presentes.

Impartir ás empresas concorrentes as instrucións que sexan necesarias para o cumprimento das súas obrigas preventivas.

Para a realización destas funcións, o/os responsable/s da coordinación das actividades preventivas poderán coñecer as informacións que intercambien as empresas concorrentes, así como acceder a calquera zona do centro de traballo.

INFORMACIÓN COMPLEMENTARIA PARA UN AXEITADO DESEÑO PREVENTIVO

Dende a perspectiva preventiva do proceso de concorrencia de actividades, a representación sindical dos traballadores/as deberá ter en conta a conveniencia de acceder a algunha información significativa do conxunto das empresas concorrentes, mais alá da explicitada como de dereito á información polo **RD 171/04** (avaliación de riscos da empresa subcontratada, instrucións da empresa titular, etc) en relación as súas propias empresas, debido á importancia da mesma para valorar axeitadamente os riscos asociados aos procesos de concorrencia aos que os traballadores/as estarán expostos, especificamente é de especial importancia aquela información relativa aos traballadores/as que participarán nos traballos: número de traballadores/as previsto

para a realización do traballo e tempo previsto para a realización da obra; cualificación e experiencia profesional dos traballadores/as; condicións psicofísicas dos mesmos, a considerar en relación ás esixencias ás que van estar sometidos e as condicións ambientais e de espazo nas que deberán desenvolver o seu traballo; tipo de contrato de traballo, etc; así como aquela outra información relativa as equipas de traballo a utilizar polas empresas nos procesos de concorrencia (en moitas ocasións a través de equipas alugadas), por constituir estas equipas en si mesmas e polo seu manexo e manipulación, factores de risco de consideración para os operarios presentes na área de traballo, merecendo especial atención entre outras: de acceso a espazos elevados (escaleiras, plataformas); de movemento de cargas; de montaxe (ferramentas eléctricas ou hidráulicas); de tratamentos superficiais (pintura, limpeza), etc.

A información á que teñen dereito os delegados de prevención e os **Comités de Seguridade e Saúde (CSS)** explícitase no **art.17 da LPRL 31/95, e no R.D. 1215.**

Aínda que este tipo de información poida ter a consideración inicial de ser exclusiva do ámbito propio de cada empresa (titular, principal, auxiliar ou autónomos), a súa importancia para identificar e medir os riscos derivados dos procesos de concorrencia fai necesario que procedamos a solicitar a mesma fundamentando a nosa esixencia/reclamación, no marco normativo que regula o **dereito á información, consulta e participación (LPRL 31/95, artgs 18 e 33)**, a regulamentación de integración da prevención (eixo da reforma **54/2003 da LPRL** no seu **artigo 16** e da reforma 604/06 do RD 39/97 no seu **artigo 1**), e no **Estatuto dos Traballadores no seu artigo 64** ■

Publicacións

Neste apartado queremos presentarvos as Guías e Estudos técnicos que o Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral da CIG ten editado nos últimos anos e que poden ser descargadas da páxina web cigsaudelaboral.org

Dende a súa primeira edición aló polo ano 2000, o principal obxectivo desta Guía sempre foi servir de axuda aos delegados/as de prevención da nosa Central Sindical; contén información, entre outras cousas, sobre as competencias, responsabilidades e actuación dos delegados/as de prevención, o Comité de Seguridade e Saúde e Organismos da Administración en materia de prevención.

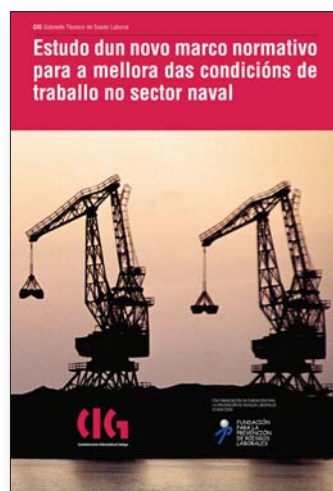
Con esta publicación ponse a disposición de traballadores e traballadoras que precisen información relativa a calquera aspecto relacionado coa seguridade química, riscos toxicolóxicos e medidas preventivas asociadas, unha publicación que contén a documentación necesaria, co ánimo de facilitar a participación dos nosos delegados/as, así como dos traballadores/as en xeral, no proceso preventivo.

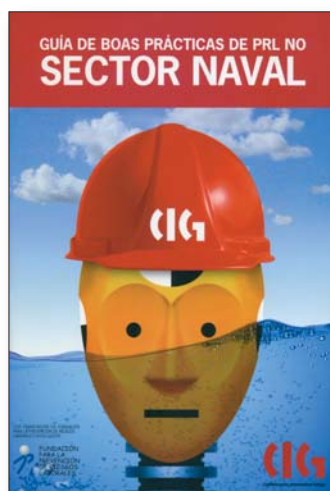
A organización do tempo de traballo perfílase como un factor determinante na calidade de vida das persoas, na medida na que as características da xornada de traballo poden dificultar, impedir ou facer posible a conciliación entre a vida laboral, persoal e familiar. No estudo referéncianse modelos de organización, flexibilidade e análise dos efectos sobre a saúde de traballadoras e traballadores e propostas sobre a ordenación do tempo de traballo.

Obra de consulta que pretende aglutinar o máis relevante da lexislación dos últimos anos sobre o amianto. Tamén se recollen unha descrición do amianto e as doenzas asociadas, os procesos xerais de actuación no caso de desamiantado, e as reivindicacións dos afectados e afectadas pola manipulación continuada do material e as da propia Central Sindical.

Proxecto de investigación no que se procede a realizar un estudo da realidade preventiva do sector naval, e se fundamenta a necesidade de contar con normativa específica. Ofrécese así mesmo, unha proposta de norma reguladora da seguridade e a saúde laboral, que aglutine e resolva o diferente tratamento nos asteleiros das lagoas legais que sofre o sector, substituídas en cada unha das empresas, por normas internas con contidos máis ou menos homologables.

A construción naval ten a consideración especial do Anexo I do Regulamento dos Servizos de Prevención que indica as actividades con maiores riscos. Trátase dunha actividade que xera riscos de diversa natureza e que dependen basicamente do proceso que levemos a cabo. Nesta guía establécense unha serie de pautas de actuación preventiva en relación aos traballos que se desenvolven no sector e diversos anexos con información de interese.

As drogas son tan antigas como a propia humanidade; ao longo do tempo foron utilizadas en celebracións rituais, con fins terapéuticos e como recurso enerxético que fixera máis soportables as duras condicións do traballo. Durante o ano 2009, realizouse unha enquisa para verificar a incidencia das drogas no ámbito laboral galego. A metodoloxía seguida na mencionada enquisa, os cuestionarios realizados e os resultados obtidos atópanse neste texto, así como un resumo das principais drogas e os seus efectos.

Este texto ofrece os resultados do estudo realizado sobre a problemática do consumo de drogas, legais e ilegais nos sectores da automoción e da construción naval. Recóllese ademais a metodoloxía seguida na elaboración do estudo, as conclusións tiradas do mesmo e varios anexos con documentación complementaria.

Neste número colaboraron os Técnicos/as de PRL: Trinidad Villar (Entrevista), Mª Candelaria González (Información Técnica), Fernando Solla (Sabías que?), Paula González (Sabías que?)

